

Verksamhetsgranskande utskottets rapport för 2021

Inledning

Årets Verksamhetsgranskande utskott får härmed avge sin rapport till kyrkokonferensen 2022. Upplägget har utgått ifrån de riktlinjer vi fick på kyrkokonferensen 2021. Vi ska enligt beslut granska hur av kyrkokonferensen och kyrkostyrelsen fattade beslut följs upp i organisationen. Vi granskar nu år 2021, men till grund för arbetet under det året låg besluten på kyrkokonferensen 2020.

Vi har läst handlingar från Equmeniakyrkan, bl.a. protokoll från kyrkostyrelsen, olika rapporter som varit bilagda protokollen, Equmenias rapport ”En bro till tro”, kyrkostyrelsens ordförandes summering av varje möte som finns på hemsidan. Vi har läst protokoll från kyrkokonferensen, framför allt 2020 men även 2021.

Vidare har vi ju teologisk grund och verksamhetsplanen att utgå ifrån i vår granskning.

Förutom läsning av handlingar, rekviderade rapporter och bilagor har vi även genomfört 11 intervjuer, samtliga utom en via zoom. Vi har också haft våra utskottsmöten via zoom, förutom ett möte där vi träffades fysiskt.

Vi har intervjuat kyrkoledaren, båda de biträdande kyrkoledarna, en regional kyrkoledare och kyrkostyrelsens ordförande. Vidare chefen och en medarbetare på kommunikationsenheten, en kyrkosekreterare, Equmenias avgående ordförande, dess generalsekreterare samt en av Equmenias regionsamordnare.

Denna gång valde vi inte hela verksamhetsplanen utan tog fem punkter från protokollet vid kyrkokonferensen 2020. Dessa punkter var beslut som togs i konferensen där uppdrag gavs till kyrkostyrelsen. Vi har granskat hur kyrkostyrelsen, kyrkoledarna och kansliet i Alvik har arbetat med dessa beslut. De punkter vi enligt nedan valde att granska utgick ifrån olika motioner som inkom till kyrkokonferensen 2020, och numren anger deras ordning i protokollet det året.

13.3 Mötas och lära via nätet

Efter en motion i saken beslutade kyrkokonferensen att uppdra åt kyrkostyrelsen att ta fram en strategi för hur vi blir en kyrka som använder nätet som ett viktigt redskap i möten mellan personer och församlingar i Equmeniakyrkan, samt att skapa möjligheter till erfarenhetsutbyte kring den digitala utveckling som församlingarna genomgått.

Motionen i saken är skriven någon gång i början av 2020 innan pandemin bröt in med full kraft. Vi konstaterar att någon strategi aldrig framtagits, vare sig av kyrkostyrelsen eller någon annan. Händelseutvecklingen var mycket snabb. Behov av nya arbetsformer definierades succesivt. Så i stället för att lägga tid på att författa en strategi arbetades det såväl nationellt som regionalt intensivt på att finna former för kyrkans arbete som fungerade trots att fysiska möten be-gränsades till ett minimum. Kunnigheten och kreativiteten var också stor på lokal nivå.

Mycket snart var lokala församlingar igång med digitala sändningar. Kommunikationsenheten jobbade intensivt med att ta fram digitala arbetssätt. På kyrkans hemsida kom manualer för hur man gör digitala samlingar, gudstjänster och sammanträden samt vad som gäller juridiskt med t.ex. upphovsrätt för psalmer och texter. Digitala samråd erbjöds för hur man genomför ett digitalt årsmöte. Undervisningen på EHS fann digitala hybridformer. Retreater genomfördes på nätet och t.o.m. digital scouttramp förekom. En läsecirkel bland kyrkans anställda var framgångsrik. Vinterkonferensen fann en givande digital form och kyrkokonferensen fungerade väl med verktyget VoteIT. Seminariet om Färdplan erbjöd ett nytt kommunikationssätt med möjlighet till dynamiskt deltagande. Kyrkans ledning och alla anställda har träffats i digitala möten varje vecka. Ja, uppräknningen kan göras mycket lång.

Så någon strategi blev det aldrig. Men ett mycket kreativt och välfungerande arbetssätt växte fram, där framför allt kommunikationsenheten bidrog.

Dock konstateras vid våra intervjuer att det fysiska mötet efterfrågas. De heliga vanorna som nu efterfrågas i Färdplan har svårare att ta sig riktigt varma former, men de finns ändå där.

En utvärdering kommer att visa vad som kommer att finnas kvar av gjorda erfarenheter.

Det blev alltså ingen strategi framtagen av kyrkostyrelsen, men genom mycket självständiga arbetssätt hos kommunikationsenheten, i regionerna och i de lokala församlingarna har Equmeniakyrkan likväl i hög grad blivit vad motionären yrkade och vad som avsågs i kyrkokonferensens uppdrag till kyrkan. Vi tror att ytterligare möjligheter till erfarenhetsutbyte vore välgörande då inte riktigt alla besitter full kompetens i området.

13.4 Ny struktur för samverkan

Genom kyrkokonferensen uppdrogs åt kyrkostyrelsen att verka för samverkan mellan församlingar, så att alla som önskar får delta i en fadderrelation, ett nätverk, ett samverkansområde eller en växtpool.

Det som efterfrågas i underliggande motion anser många intervjuade redan finns genom befintlig organisation. Man menar att regionerna som i nedbruten del kommer församlingarna nära genom närområden har just den funktion som efterfrågas. Och instruktioner sägs ha utgått till regionerna med vad som ska göras då en liten församling efterfrågar hjälp i resurser de saknar. Vårt intryck är att regionpersonalen jobbar ambitiöst med detta, men att mer kan göras för att kunna erbjuda den efterfrågade fadderrelationen. Det finns goda exempel på växtpoolsystemet som exempelvis i västra Värmland, där det givits utvidgade former för att underlätta rekrytering av pastorer till glesbygds-församlingar. Sannolikt skulle detta kunna utvecklas ytterligare. Närområdena skulle kunna få en mer löpande funktion i det dagliga arbetet för att vår kyrka ska bli hela livets kyrka.

13.11 Barnen i Equmeniakyrkan

13.12 Barns rätt till andlig utveckling

Vid 2020 års konferens beslutade Kyrkokonferensen angående två motioner om barnen i Equmeniakyrkan samt om barns rätt till andlig utveckling. Motionärerna framhöll att barn enligt Barnkonventionens artikel 27 har rätt till andlig utveckling, och att vi som kyrka behöver bli bättre på att lyfta in barnen i vår verksamhets centrum och låta kyrkan förändras i mötet med våra barn. I dagens samhälle blir det allt svårare att vara kristen, särskilt som ung. Även om Equmeniakyrkans arbete med barn och unga är anförtrott åt Equmenia är Equmeniakyrkan en kyrka för hela livet. Ansvaret för barns andliga utveckling ligger huvudsakligen på föräldrarna, varför kyrkan behöver kunna utrusta föräldrar för att kunna ge verktyg till sina barn. I sitt arbete skulle styrelsen arbeta tillsammans med Equmenia för att bland annat ta fram en plan för arbetet med barn, ungdomar, unga vuxna och familjer. Kyrkostyrelsen ska redovisa sitt uppdrag till kyrkokonferensen 2022. Verksamhetsgranskande utskottet har valt att granska hur arbetet fortskridit hittills.

Samtliga vi har talat med anser att barnen i Equmeniakyrkan och deras rätt till andlig utveckling är mycket viktiga och prioriterade frågor. Däremot skiljer sig uppfattningarna om hur arbetet med dessa frågor har sett ut i praktiken.

Från kyrkans sida lyfts det fram att viktiga steg tagits avseende bland annat en konferens för alla åldrar och tematiska arbetsgrupper, samt att det finns ett nära samarbete med Equmenia. Från Equmenias sida är bilden att arbetet inte fortlöpt som önskat och att det gått betydligt långsammare än vad de hade hoppats på. Exempelvis arbetade Equmenia fram skissen "En bro till tro" för Equmeniakyrkans och Equmenias gemensamma arbete för barn och unga. Efter att detta överlämnats stod arbetet stilla i ungefär ett år, och det är först i slutet på 2021 som åtgärder vidtagits. Det exempel som lyfts av flera vi talat med är de tematiska arbetsgrupper som bland annat ska fokusera på unga vuxna och barn och familj. Arbetsgruppernas arbete hade vid tiden för våra intervjuer dock inte hunnit påbörjats. Från Equmenias håll har det även framförts att ett välfungerande samarbete i frågorna mellan kyrkan och Equmenia varit svårt att uppnå i samband med kyrkans omorganisation, då

det varit oklart vem som skulle arbeta med och ansvara för detta från kyrkans sida. Från Equmenias styrelse framkommer en viss besvikelse över att organisationen inte involverats ytterligare eller fått fungera som en reell remissinstans för kyrkostyrelsens arbete med de aktuella uppdragen. Från Equmenias sida var dock förhoppningen att frågorna skulle bli mer prioriterade framöver och det lyftes särskilt att kontakten med ansvarig kyrkoledare var mycket god.

Det råder en uttalad samsyn kring att frågorna om barnen i Equmeniakyrkan är mycket viktiga för kyrkan. Det är därför olyckligt att det vid vår granskning framkommit att arbetet med dessa punkter inte kommit så långt som man hade kunnat förvänta sig. Först under senare delen av 2021 har viktiga steg tagits i att arbeta fram temagrupper med fokus på bland annat barn och unga. Verksamhetsgranskande utskottet ställer sig frågande till varför man inte på ett tydligare sätt nyttjat den kunskap och det engagemang som finns i Equmenia. Equmeniakyrkan har anförtrott arbetet med barn och unga till Equmenia, men det arbete som Equmenia gör behöver mötas upp i kyrkans övriga verksamhet. Det är tydligt att det är mycket positivt att vi har en barn- och ungdomsorganisation som uteslutande kan fokusera på denna grupp, särskilt som barn och unga i kyrkan och deras andliga utveckling i praktiken inte förefaller behandlas som den prioriterade fråga som den allmänt ansetts vara.

Kyrkostyrelsen ska redovisa sitt uppdrag vid konferensen 2022. Det är positivt att arbetet med tematiska arbetsgrupper nu påbörjats, men verksamhetsgranskande utskottet ser med oro på att det under ett och ett halvt år vidtagits mycket få åtgärder från kyrkans sida.

13.13 Kyrka för kommande generationer

Kyrkokonferensen beslutade att uppdra åt Kyrkostyrelsen samt alla arbetsgrupper inom Equmeniakyrkan att aktivt arbeta utifrån ett framtidsperspektiv som syftar till att nya generationer ska komma till tro och finna sin plats i Equmeniakyrkan.

Vi vill utmana Equmeniakyrkan och dess styrelse att jobba vidare med denna punkt. Vi ser att målet som satts i konferensen, att alla arbetsgrupper aktivt ska arbeta utifrån ett framtidsperspektiv och självklart även kyrkostyrelsen, ännu ej har uppnåtts. Vår bedömning är att det är långt kvar tills detta mål uppnås.

Vidare ser vi att det finns ett gap mellan Equmeniakyrkan och Equmenia i denna fråga och övriga frågor som vi granskat under punkt 13. Vår bedömning är att gapet är stort.

Positivt är att samverkan mellan Equmeniakyrkan och Equmenia sker och är relativt strukturerat och regelbundet. Här kan ex.lvis nämnas träffar mellan kyrkoledarna och Equmenias generalsekreterare samt att Equmenias ordförande eller annan representant från Equmenias styrelse är adjungerad i kyrkostyrelsen. Vidare märker vi allas vilja till samverkan. De temagrupper som tillsatts, eller kanske mera riktigt håller på att tillsättas när vi skriver denna rapport, är också en viktig och positiv del som nu händer. Dessa punkter vi nämner under positivt måste också fortgå och arbetas på mera långsiktigt och strategiskt.

Sådant som behöver utvecklas är att det blir tydligt framöver att det ska vara två organisationer; kyrkan och vår ungdomsorganisation Equmenia. Vid denna granskning ser vi fördelar med att vara två organisationer och vet just nu inte att det skulle pågå någon aktiv dialog om annat. Viss oro finns från Equmenias håll i denna fråga.

Vidare behöver ”En bro till tro” verkligen utvecklas tillsammans och inte bara bli samtal utan också verkstad. Detta behöver än mera nå ut regionalt samt till våra församlingar och föreningar i Equmenia.

De temagrupper som har bildats med god struktur behöver verkligen börja jobba ordentligt nu.

Equmenia är mycket glada över dessa grupper men Equmenia är också besvikna på att det tagit lång tid att tillsätta och ordna dessa. Det är först i slutet av 2021 som de bildats, men efter vad vi erfar är de ännu ej helt bemannande. Vi delar Equmenias bild av att detta tagit för lång tid och att det är dags att dessa grupper börjar arbeta och verka, bl.a. för vår framtida kyrka.

När det gäller krisperspektivet för framtidens kyrka så delar vi Equmenias bild av att kyrkan, dess styrelse och kyrkoledare måste ha mera krisperspektiv och föra det tuffa samtalet kring detta med Equmenia, men också inom styrelsen och vidare ut i regionerna. Hur kan vi fortsätta vara en kyrka för hela livet som också påverkar vårt samhälle och attraherar nya människor att komma till tro på Jesus och då vilja delta och vara aktiva i vår kyrka? Detta samtal måste pågå mera ordentligt, strukturerat och buret av längtan att vi är och vill bli Framtidens kyrka. Equmenia ser möjligheten med detta samtal och har gärna det samtalet med Equmeniakyrkan. Krisperspektivet måste tas fram tydligt.

Växa i tro-planen som Equmenia utformat bör tas med aktivt i Equmeniakyrkans arbete och vi vill utmana kyrkan att utarbeta en Växa i tro-plan för alla åldrar 0 – 100 plus.

När det gäller 13.11-13.13 är vår plan att dels granska hur arbetet gått så här långt och göra en delrapport, dvs hur ser vi på detta som reviderande utskott. Vi planerar även att VGU nästa år åter gör en granskning av dessa punkter och hur arbetet fortskrider. Vi ser nu när vi granskat att det är helt nödvändigt med uppföljande granskning, då arbetet gått långsamt enligt vår bedömning och det som beslutades om 2020 ännu ej är helt genomfört. Som konkret exempel kan nämnas uppdraget till kyrkostyrelsen att ta fram en gemensam bön för barn och deras familjer som kan användas vid gudstjänster i Equmeniakyrkans församlingar.

En iakttagelse vi gör är att kyrkokonferensen trots konstruktiva diskussioner och genomarbetade remissvar från kyrkostyrelsen resulterar i uppdrag till kyrkostyrelsen som enligt flera intervjuade personer upplevs som ”spretiga” och inte leder till åtgärder. Det kan upplevas som att kyrkans demokratiska ambitioner leder till uppdrag som egentligen borde ha nyanserats för att leda över till uppdrag som är realistiska att genomföra. Kyrkostyrelsen kan gärna vara mer aktiv vid konferensen och presidiet ytterligare tänka igenom sina förslag till beslutstexter. Annars kan vi få fler alltför ambitiösa uppdrag som aldrig genomförs.

Till sist vill vi tacka för att vi fick kyrkokonferensens förtroende att få utföra detta uppdrag!

Chia/Christina Karlsson, Norsholm, Region Öst (ordförande)

Gunnel Näsfors, Enköping, Region Svealand

Hanna Egelrud, Tjörn/Lerum, Region Väst

Torsten Wilhelmsson, Årjäng, Region Svealand

Kyrkostyrelsens och kyrkoledningens svar på Verksamhetsgranskande utskottets rapport till konferensen

Kyrkostyrelsen och kyrkoledningen tackar verksamhetsgranskande utskottet för avgiven rapport som särskilt fokuserat på uppföljning av tidigare konferensbeslut angående att mötas och lära via nätet, ny struktur för samverkan samt barnen i Eumeniakyrkan och kyrka för kommande generationer. Kyrkokonferensen 2020 fattade ett stort antal beslut som skulle hanteras av en ny kyrkoledning mitt under en pandemi. Det har inneburit stora utmaningar och gör att det ännu finns beslut som inte är uppföljda som önskat.

13.3 Mötas och lära via nätet

När motionen skrevs till kyrkokonferensen 2020 om att utveckla strategier för att mötas och lära via nätet fanns inte kunskapen om hur väl det skulle komma att behövas. Det är mycket riktigt att det tack vare stor kreativitet och välfungerande arbetssätt på alla nivåer, växte fram en strategi genom ”learning by doing”. Kyrkostyrelsens uppdrag att ta fram en strategi kan därmed anses genomförd utifrån praktiskt arbete och omständigheter utanför oss själva. Nu står vi inför en framtid där vi har digitala förmågor och strategier och samtidigt behov av fysiska möten som förkroppsligar kyrkan.

13.4 Ny struktur för samverkan

Samverkan mellan församlingar är en av kyrkans grundläggande uppdrag. Eumeniakyrkan är dess församlingar och det behöver finnas olika vägar att stärka samverkan för att stödja och uppmuntra varandra. Den struktur som finns inskriven i Eumeniakyrkans grunddokument är regional och är en viktig utgångspunkt. Former för samverkan prövas, diskuteras, utvärderas och utvecklas i samtal med de regionala kyrkoledarna och i samverkan med nationella enheten regelbundet.

13.11 Barnen i Equmeniakyrkan

13.12 Barns rätt till andlig utveckling

Det är ingen tvekan om att kyrkostyrelse och kyrkoledning tillsammans med Equmenias ledning önskar att vi kommit längre i att förverkliga beslut i konferensen 2020 rörande barn och unga. Som bekant planerades konferensen 2020 till Malmö. Region Syd hade inför det arbetat fram materialet Med barnen i mitten som ett viktigt bidrag till konferensen. Materialet finns att ladda ner på Equmeniakyrkans hemsida <https://equmeniakyrkan.se/vart-arbete/barn-och-unga/> Hemsidan skapades som en frukt av konferensbesluten som en början för det arbete vi har att göra. Där finns också en länk till en digital samling om barn och teologi Gud blir ett barn som planerades av det nätverk som finns kring barn, familj, församling. Den genomfördes 2 april. Dessutom finns, på samma sida, de artiklar under Perspektiv i Sändaren som särskilt berört barn och unga samt länk till Equmenia.

I april 2022 släpptes boken *Undrar om Gud – en bok för nyfikna*. Teologen Joseph Sverker utgår från samtal med barn och unga i ett teologiskt samtal. Den är utgiven med stöd från Equmeniakyrkan.

I oktober ges en pilotkurs i barns andlighet och tro i samverkan mellan Region Syd och Södra Vätterbygdens folkhögskola <https://equmeniakyrkan.se/kalender/ny-kurs-barns-andlighet-och-tro/2022-10-07/>

Equmeniakyrkans medarbetarkonferens har på grund av pandemin skjutits på framtiden ett par gånger och äger rum i mindre format direkt efter kyrkokonferensen med fokus på arbete med barn och unga.

Medel finns avsatta och personer rekryteras till två temagrupper, en för barn och familj och en för unga vuxna. För att ytterligare betona betydelsen av att stärka församlingars perspektiv och arbete som alla åldrar, hela livets kyrka föreslås konferensen fokusområdet Dela tron vidare med kommande generationer

Kyrkostyrelsen och kyrkoledningen är medveten om Equmeniakyrkans demografi som leder till en krismedvetenhet. Det utmanar oss som kyrka och som församlingar hur vi på allvar blir hela livets kyrka för och med alla åldrar. Det innebär att vi måste ifrågasätta strukturer, gudstjänstformer, människosyn och språkbruk för att ta steg i riktning för att vara en myllrande kyrka där olika åldrar och olika behov och uttryckssätt ges rum och berikar varandra.

Slutligen ger kyrkostyrelsen och kyrkoledningen utrymme till Equmenia att kommentera Verksamhetsgranskande utskottets rapport:

”Då rapporten tar upp Equmenias relation till Equmeniakyrkan vill även Equmenias styrelse och ledning ge en kommentar. Sedan rapporten skrevs vill vi betona att vi har tagit steg framåt i samarbetet. Equmenia och Equmeniakyrkans styrelser har tagit fram ett gemensamt dokument där vi tydligare beskriver våra samverkansformer och det ansvar som styrelserna har gentemot varandra. Vi har förtydligat hur vi möts regelbundet i kollegiet och tillsammans tagit steg för att bland annat forma tematiska grupper. Vi är en rörelse men två olika organisationer vilket är en styrka. Det ger samtidigt en del utmaningar kring samverkan och vilka frågor som hamnar var. Detta vi tror att vi kan överbrygga alltmer genom bättre strukturer, varav fler nya strukturer nu är på plats. Vi ser med tillförsikt fram emot ett gott samarbete.”

